

FT Juha-Heikki Tihinen: Hanna Westerberg ja alkuperäinen hyvä

Hanna Westerbergin uusimman näyttelyn nimi on *Alkuperäinen hyvä*. Esillä on 5-6 suurta maalausta, jotka liittyvät taiteilijan ajatuksiin lapsuuteen liittyvistä takautumista. Westerberg on ollut jo viiden vuoden ajan matkalla havaintoon perustuvasta työskentelystä kohti vapaampaa työtapaa, missä maalausprosessi olisi moniaistisemmin ja kehollisemmin läsnä. Taiteilija kuvaa itse omaa lähtökohtaansa seuraavasti: ”Liikun kuvan eri ääriässä, kertovasta kuvasta abstraktioon, sekä herkästä, erittelevästä maalausjäljestä, suurikokoiseen riehakkaaseen ilmaisuun.” Westerbergin kommentti tuo mieleeni Henri Matissen (1869-1954) ajatuksen: ”ettei hän maalaa asioita, vaan niiden välisiä eroavuuksia”. Ranskalaiskollegansa tavoin taiteilija liikkuu asioiden ja elämysten moninaisuudessa, eikä tavoittele yksiselitteistä todellisuustulkintaa.

Näyttelyn maalaukset ovat suurikokoisia okumevanerille maalattuja teoksia, joissa tempera ja öljyväri yhdistyvät. Erilaiset asiat ovat inspiroineet häntä, sillä teosten alkuideat voivat linkittyä niin taiteilijan omaan henkilöhistoriaan, abstraktin ekspressionismiin tai Maestro del Trionfo della Morten tekemää teosta, jonka hän näki Palermon Palazzo Abatelliksessä kesällä 2018. Westerbergin monipuolinen kiinnostus taidetta kohtaan muistuttaa siitä, miten intohimoisesti taidehistorioitsija Aby Warburg (1866-1929) suhtautui taidehistoriassa tapahtuviin katkoksiin ja muutoksiin. Ne ovat kiinnostavampia kuin looginen eteneminen ja samana pysyminen!

Taiteilija kirjoittaa teostensa henkilöahmoista seuraavasti: ”Maalauksen toinen kerros on öljyväriä maalattu figuuri, joka asuttaa abstraktiota. Figuuri tuo mukanaan tarinallisen tason. Kyse on lapsesta, tai äidistä ja lapsesta. Jonkinlaisesta alkuperäisestä hyvästä. Rakkaudesta, yhteydentunteesta, eriytymisestä ja jopa yksinäisyydestä.” Miten tavoitella muistinvaraista ja elämyksellistä kuvan avulla? Olisiko kuva jonkinlainen reitti, jota pitkin voi astella kohden menneisyyttä ja elettyjä ja koettuja hetkiä? Sijaitseeko kuvan mahti sen kyvyssä nostaa esiin jotakin sellaista, mikä ei ole muuten juuri tässä? Kuva antaa kokemukselle ja tunteelle kasvot ja muodon.

Hanna Westerbergin teoskokonaisuus sisältää suuria teemoja, sillä se käsittelee maalaamisen käytännön ja valmiin maalauksen välistä suhdetta. Maalaaminen on toimintaa, eleitä, kosketusta, hapuilua, joiden lopputuloksena ehkä lopulta syntyy maalaus. Maalaus on konkreettinen ja fyysinen objekti, joka voi olla iso ja painava tai hyvin pieni ja kevyt, tai jotakin siltä väliltä. Maalaus on fyysinen todiste siitä, miten taiteilija on toiminut ja luovinut toisten lukemattomien maalauksien välissä, sekä omiensa että koko taidehistorian. Taiteilija kuvaa omia pyrkimyksiään seuraavasti: ”Haluan, että työskentelyni ei ole ennalta-arvattavaa ja näin voin itsekin yllättyä sen lopputuloksista. Minulle on tärkeää, miten teokset rinnastuvat toisiinsa, sekä katsojaan ja ympäröivään tilaan. Ajattelen näyttelyäni draamana, jossa on alku, keskikohta ja loppu.”

Puhuessaan alkuperäisestä hyvästä taiteilija kurottaa avoimesti kohden mennyttä ja menetettyä, jotakin mitä ei enää ole, mutta jota voimme muistella tai josta voimme haaveilla. Hän tuo tavoittamattoman niin likelle kuin sen voi tuoda. Tämän jälkeen koittaa aika, jolloin taide tapahtuu teoksessa silmiemme edessä. Tämä muistuttaa siitä, miten Julia Kristeva kirjoittaakaan Stabat materinsa lopussa: ”Kunnonelkaamme siis vielä Stabat materia, ja musiikki, kaikki musiikki...se ahmaisee jumalattaret ja ryöstää niiltä välttämättömyyden.” (Suomennos Helena Sinervo). Westerberg näyttää maalaustaiteen kyvyn ja voiman kuljettaa minne vain, mutta olla juuri tässä ja nyt. Hän esittää meille kuvaelman, jonka avulla ymmärrämme, että emme ymmärrä. Hän paljastaa sen, miten maalaustaide käsittelee koko ajan omia rajojaan ja rajoituksiaan, ja kulkee koko ajan niiden ylitse ja ohitse. Maalauksen kohtalona on tarjota vahvoja elämyksiä ja kaihoisia kokemuksia samanaikaisesti ja eri ajoissa, aina ajan loppuun saakka.